

Heerlen

raadsinformatiebrief

Heerlen, 20 juni 2023

Registratienummer:
BWV-23002563

Onderwerp
Meicirculaire 2023

Inleiding/aanleiding

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. Gemeenten ontvangen drie keer per jaar informatie over de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op de Miljoenennota en de decembercirculaire op basis van de Najaarsnota van het rijk. Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de financiële impact van de meicirculaire 2023 van het rijk en het effect hiervan op de gepresenteerde cijfers in de zomernota 2023 en kaderbrief 2024.

Eind april is de Voorjaarsnota 2023 van het rijk gepubliceerd. Medio mei heeft de VNG een ledenbrief uitgebracht met een nadere duiding van de Voorjaarsnota en welke acties vanuit de VNG naar aanleiding hiervan in gang zijn gezet. De ledenbrief is te vinden via [VNG brief](#). Conform ledenbrief VNG: "Vanaf 2026 is er voor gemeenten structureel zo'n € 3 miljard minder beschikbaar voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en biedt het accres vanaf 2027 te weinig vergoeding voor het opvangen van de autonome groei van de zorgtaken. Het is goed dat er nu een aanzet is voor een nieuwe normeringssystematiek, maar alles bij elkaar geeft deze Voorjaarsnota niet de gewenste structurele financiële zekerheid voor gemeenten."

Meicirculaire 2023

De uitkering van het gemeentefonds wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, actualisatie van (verdeel)maatstaven, taakmutaties en wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen. De circulaire is te vinden via [Meicirculaire gemeentefonds 2023 | Circulaire | Rijksoverheid.nl](#). In de volgende tabel wordt het effect van de meicirculaire 2023 voor Heerlen ten opzichte van de decembercirculaire 2022 weergegeven.

Meicirculaire 2023	Bedragen * € 1.000				
	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering	325	4.220	6.513	6.038	6.825
Financieringssystematiek	-	-	-	-	5.744
Saldo - effect meicirculaire 2023	325	4.220	6.513	6.038	12.569
Jeugdzorg	-	11.117	6.960	-	-
Overige taakmutaties en decentralisatie uitkeringen	2.853	20	1.653	-137	-138
Integratie uitkeringen	4.712	3.392	3.389	3.279	3.299
Taakbestemming - budgetneutraal effect	7.564	14.529	12.002	3.142	3.161
Totaal meicirculaire 2023	7.889	18.748	18.515	9.180	15.730

Algemene Uitkering

In de huidige normeringssystematiek t/m 2025 is de ontwikkeling van de algemene uitkering gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. De jaarlijkse toename of afname van de algemene uitkering voortvloeiend uit deze systematiek betreft het accres. Om de stabiliteit van het geraamde accres te verbeteren is het volumedeel van het accres t/m 2025 bevroren. Voor loon- en prijsontwikkeling (LPO) worden de accessen wel nog bijgesteld. De LPO wordt definitief vastgesteld in de meicirculaire van het betreffende jaar. De LPO voor de jaren 2023 en verder is gestegen ten opzichte van de vorige raming, daarom is er een opwaartse bijstelling van het accres. Daarnaast is vanwege de aanzienlijke stijging van de inflatie in 2022 aanvullend eenmalig een structurele prijsbijstelling over 2022 verwerkt.

Het rijk heeft een nieuwe financieringssysteem voor het gemeentefonds aangekondigd, hierbij wordt de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied meegenomen. Vanaf 2026 vervalt de koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van rijksuitgaven. Vooruitlopend op de nieuwe financieringssysteem is in de septembercirculaire 2022 voor gemeenten in 2026 een eenmalige rijksbijdrage ad € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire vanaf 2027 structureel opgenomen, dit betreft voor Heerlen ca € 5,7 miljoen. Daarnaast wordt vanaf 2027 een nieuwe normeringssystematiek aangekondigd, waarbij het gemeentefonds wordt geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In de meicirculaire is de koppeling aan het bbp vanaf 2027 nog niet verwerkt. In de Miljoenennota 2024 en daaraan gekoppeld de septembercirculaire 2023 zullen voor 2027 en verder de cijfers op basis van de bbp-systeem opgenomen worden. Vanuit de VNG zijn aandachtspunten benoemd voor de verdere uitwerking van de financieringssysteem. Een belangrijk zorgpunt betreft de onderdelen waarvan de uitgaven sneller groeien dan het bbp, bijvoorbeeld gemeentelijke zorgkosten.

Naast de accresontwikkeling zijn er mutaties in de algemene uitkering door actualisatie van diverse maatstaven. Per saldo is de bijstelling van de algemene uitkering voor 2023 en verder positief.

Als gevolg van het nieuwe verdeelmodel zijn er nieuwe en gewijzigde maatstaven, daardoor moeten we naast onze eigen prognoses ook gebruik maken van berekeningen van het Rijk. Dit vormt een risico, ook omdat de ontwikkelingen in Heerlen op onderdelen afwijken van de landelijke ontwikkelingen.

Taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen

In de meicirculaire zijn taakmutaties en bijstellingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen verwerkt. Hiervan wordt onderzocht in hoeverre deze gelden uitgegeven gaan worden aan de bijbehorende taken of dat ze 'vrij' besteedbaar zijn.

Hervormingagenda jeugdzorg

Vooruitlopend op de Hervormingagenda Jeugd waren t/m 2023 aanvullende middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. In onze meerjarenbegroting hebben we conform afspraak tussen BZK, Interprovinciaal Overleg (IPO) en VNG de meerjarige reeks verwerkt. Dit voorjaar is een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire zijn de middelen voor de jaren 2024 en

2025 verwerkt onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord. De toegekende middelen dienen verrekend te worden met de middelen die reeds in onze begroting zijn verwerkt. De middelen vanaf 2026 zijn door het rijk gereserveerd, maar nog niet toegevoegd aan het gemeentefonds.

Integratie-uitkeringen

De integratie-uitkeringen zijn geïndexeerd voor loon- en prijsbijstelling. Daarnaast is in de meicirculaire de Compensatieregeling Voogdij/18+ in jaarschijf 2023 verwerkt. Het nieuwe verdeelmodel voor de Integratie-uitkering Beschermd Wonen is een jaar uitgesteld, streefdatum is nu 1 januari 2025.

De overige mutaties in 2023 betreffen middelen voor flankerend beleid energiearmoede en dienstverlening op het gebied van armoede en schulden. Daarnaast onder andere decentralisatie-uitkeringen voor Bodembescherming, Regionale Energie Strategieën, Nationaal Actieplan Dakloosheid en Begeleiding jongeren naar werk.

Effect meicirculaire op de cijfers van de zomernota 2023 en kaderbrief 2024

De middelen voor taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen zijn gekoppeld aan bepaalde taken. Hiervan wordt onderzocht in hoeverre deze gelden uitgegeven gaan worden aan de bijbehorende taken. Vooralsnog gaan we ervan uit dat deze niet vrij besteedbaar zijn.

Zomernota 2023

Het saldo-effect van de meicirculaire is voor 2023 € 325.000 positief. Rekening houdend hiermee wordt de prognose voor de zomernota 2023 van € 3,8 miljoen negatief bijgesteld naar € 3,5 miljoen negatief.

Kaderbrief

In de kaderbrief 2024 is al een inschatting opgenomen voor het financiële effect van de meicirculaire 2023. Deze inschatting komt in grote mate overeen met de daadwerkelijke cijfers van de meicirculaire.

Met het structureel doortrekken van de rijksbijdrage en de nieuwe normeringssystematiek vanaf 2027 is de problematiek van het financiële gat vanaf 2026 niet opgelost, onder andere door het lager vastgestelde accres en de terugkeer van de opschalingskorting. In de afgelopen jaren is de oploop van de opschalingskorting t/m 2025 vervallen. Vanaf 2026 is de opschalingskorting nog steeds volledig opgenomen.

Naast ontwikkelingen aan de batenkant zijn er ontwikkelingen aan de lastenkant, die in het kader van het begrotingsproces nader uitgewerkt worden. Dit betreft bijvoorbeeld rentestijging, inflatie en prijsstijgingen waar wij nadelige ontwikkelingen observeren. Eerste doorrekeningen laten een aanzienlijk tekort zien.

Kernthema:

Middelen en heffingen

Bijlagen

-

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk

De burgemeester,
drs. R. Weaver